

Responsabilitats concretes

del dictador ha retirat del Banc l' quantitat recaptada per tan expeditiu procediment, sense que ningú no li ho hagi impedit. Responsabilitat concreta: que siguin tornats aquests diners, producte d'una manobra immoral.

I els fets de Vera del Bidasoa? El digníssim capità Cucto, del cos de carrabiners, que els presencien, afirma que es produïren a causa d'un agent provocador, el nom del qual és conegut de tothom. La dictadura, per tal de poder assassinar els suposats autors, publicà un decret i li donà caràcter retroactiu. El règim salvador actuà, doncs, com a provocador de desordres i com a assassí. Aquestes responsabilitats encara no les ha exigides ningú. En canvi, la persona que les provocà ha estat ascendida diverses vegades per mèrits de servei.

Una altra responsabilitat concreta: la concessió del ferrocarril Ontnu de Calatayud. Al paragraf cinquè del títol II de l'escriptura fundacional, hom pot llegir: "Las restantes 70.000 acciones, representativas de un capital nominal de 35 millones de pesetas, se denominarán acciones de fundador y, "completamente liberadas", se destinan al pago de las gestiones para la organización preliminar de los trabajos" etcètera. Per haver pres un llonguet, hi ha gent a la presó; encara no sabem de ningú que hi sigui a causa d'aquests trenta-cinc milions de pessetes.

Segueix la sèrie: Quan es tramitava la concessió de les salmes de Torrevella, hom havia obert, a un Banc de Barcelona, un crèdit de 100.000 pessetes. Constituïda la ciutat, a l'escriptura de constitució es dona per saldada aquesta quantitat, "que ha estat pagada anteriorment per altres conceptes".

Per què seguir? Els sis anys llargs de dictadura són plens d'aquestes coses. Davant una realitat així, que és d'una candidesa inconcebible endinsar-se en una polemica abstracta?

Ho repetim una vegada més: cal exigir responsabilitats concretes. La liquidació de la dictadura i la tornada a la veritable normalitat, no tenen altre camí que aquest: els qui l'han feta que la paguin. D'antuï, a la presó; després ja en parlarem.

ARTUR PERUGHO

SASTRERIA
PANTALEONI **NOS.**

Selectes confections

HOMES I NENS
Actualment presentació
de les **DARRERES**
NOVETATS I NOUS
MODELS
Secció especial de
SASTRERIA A MIDA

Extens assortiment
d'abrics des de 32 a 160
pessetes

Tall elegant
Gustos moderns

me Aguader, Rovira i Virgili. En Ramon d'Abadal, des de Madrid, enviava la seva salutació a la joventut de Palestra.

L'acte comença a l'hora anunciada amb tota puntualitat, com si es tractés d'una cursa de braus.

No hi havia policia i segurament

no hi havia tampoc delegat governatiu. El nou governador mereix felicitacions.

Esperem que els oradors de Païlla no seran cridats a casa del jutge. A menys que el senyor Despujol cridi a l'ordre al seu successor per abús de simpatia i de consideració.

Amb membres

timbre del Centre Català de Castelló d'Empúries, hem rebut, amb data 27 de novembre, la següent interessant carta, a la qual no calen comentaris:

"Senyor director de **"LA RAMBLA DE CATALUNYA"**:

Dimicres propassat, a tres quarts de vuit del vespre, una senyora ve-

De l'agressió en resultà ferit el propietari del Cafè i vice-president del Centre Català, En Josep Farreró, d'un cop que li donà, amb una copa de cafè, En Josep Pàmies.

Perles, Brillants Joies
Plateria martellada
J. VALENTI
16, Passeig de Gràcia, 16

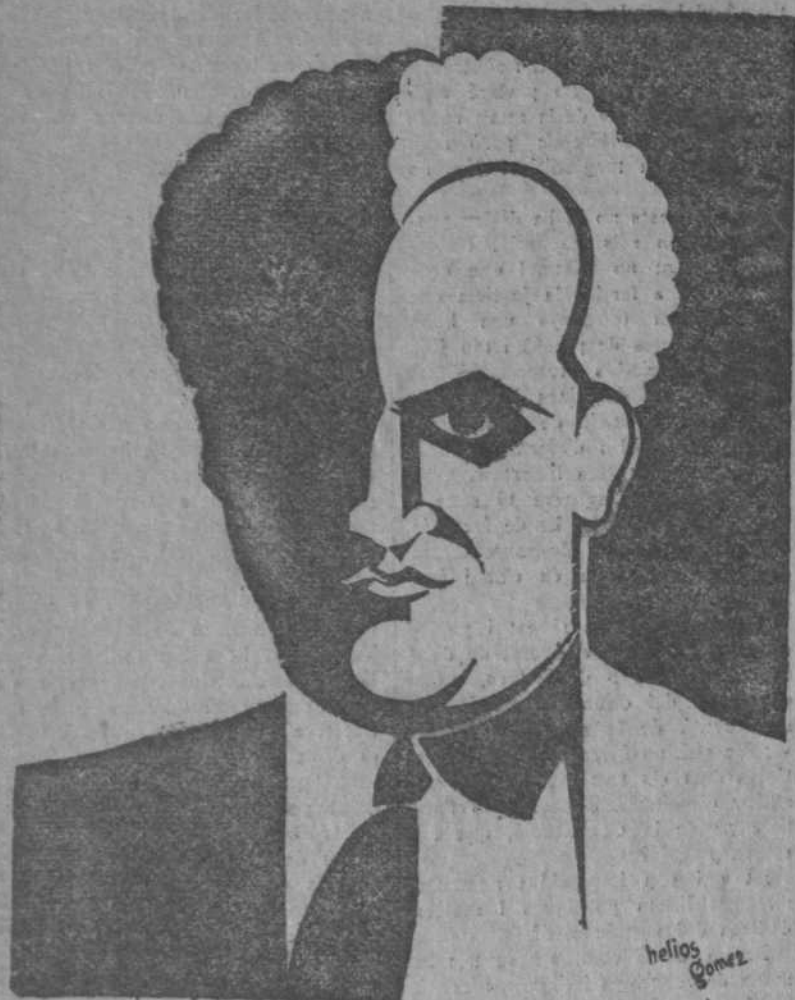
la rambla de catalunya

(esport i ciutadania)

CARBONS VALLESPÍ
CASA FUNDADA L'ANY 1875
Especialitat en Antracita anglesa per a salamandres i calefacció central
ARAGO, 208 RBLA. CATALUNYA, 107
Telèfon 13514. — BARCELONA. — Telèfon 76666

EL "VOL" DE FRANCO

Una crisi significativa - El que hom tracta en els Consells - La fórmula de Melquiades Alvarez i Villanueva

FRANCO
(Vist per Helios Gómez)

El veritable vol de Franco pot ésser aquesta misteriosa fuga que ha produït emoció a tot arreu. Ha estat un vol que podríem classificar de "polític", si tenim presents les causes que motivaren el seu arrest. I els propòsits que li són atribuïts. El cert és que aquest succés ha motivat una sèrie d'esdeveniments polítics que si no han sortit a la superfície no vol dir que no s'hagin produït. L'única cosa que ha sortit a la superfície és la crisi. Estupenda crisi! Un canvi de ministres en tres minuts: una mena de permuta d'advocats per a regentar Foment, Gràcia i Justícia i Governació. Ningú no sap quines rares habilitats enginyeresques haurà descobert Berenguer en el líric lletrat de Màlaga, senyor Estrada per a encarregar-li el Ministeri dels ports, les obres públiques i els ferrocarrils. Les habilitats del senyor Matos, aplicades a Governació, estan més al seu punt. Berenguer encara té l'esperança de fer unes eleccions que facilitin, al règim la tornada a la Constitució i per això posa al ministeri de la Governació un especialista en encasellats que, com és natural, procurarà fer el Parlament consubstancial amb la Monarquia. Quan tants de problemes gravíssims graviten sobre la

política espanyola, a Berenguer no se li ocorre altra solució per afrontar-los que col·locar el senyor Estrada davant dels enginyers i el senyor Matos davant de la Policia. I en moment que la peseta està arruïnada i els conflictes obrers s'ovintegen i el país es troba sense constitució, se celebren Consells de Ministres per estudiar si als rectors d'Universitat se'ls ha d'anomenar o no "magníficos". Tot això converteix la política d'aquest instant en saïnet pur.

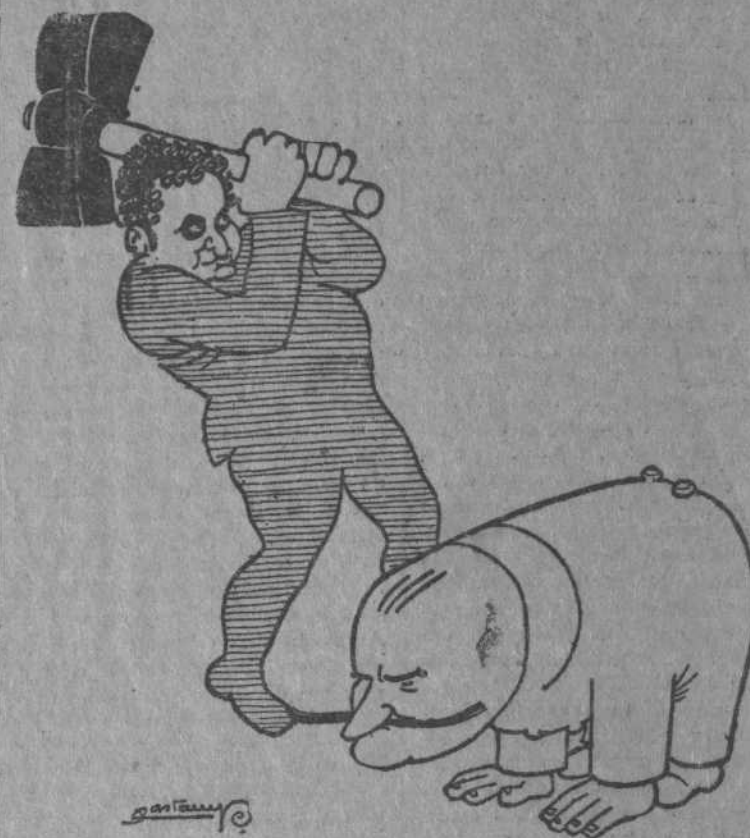
Deia abans que la fugida de Franco havia motivat alguns esdeveniments polítics. No em refereixo, naturalment, a la crisi que no és política ni, gairebé, no és esdeveniment. Parlo, per exemple, de les precaucions pels carrers. Madrid sembla una plaça forta amb els seus guàrdies armats de carabines i els seus retens de cavalleria cobrint les travessies. La sortida de Franco ha posat el Poder en un estat de nerviositat tan accentuat que qualsevol diria que l'aviador es dedicava, des del seu amagatall, a organitzar la revolució.

Fins és possible que un fet tan inesperat hagi donat lloc a un canvi d'actituds en algunes personalitats polítiques i en altres que sense ésser

polítics són l'eix d'una forma de Govern. El cert és que el general Godeu, subsecretari de Guerra i militar rigidament constitucionalista ha celebrat algunes conferències amb Melquiades Alvarez. ¿Què pensa Melquiades Alvarez de tot això? Potser hagi trobat aquests dies més eco que mai per a la seva fórmula de Corts Constituents. És possible, tanmateix, que en aquest crític moment ell la consideri ja una solució tardana: i fins hi ha qui assegura que amb evasives ha aconseguit ajornar alguna consulta sobre el particular. D'altra vella liberal s'explica que està molt prop de refusar tota solució de caràcter monàrquic. Parlo de don Miguel Villanueva que es troba, segons sembla, a punt d'estar convençut que hi ha camí possible per a la tornada a la normalitat dintre de les solucions que propugna l'actual règim.

Hi ha qui assegura que no passaran dues setmanes sense que tantes incògnites quedin aclarides. Abans de quinze dies és possible que "aterri" Franco. La qual cosa vol dir que els vents d'Espanya seran més favorables.

JOSE DIAZ FERNANDEZ
Madrid.

L'ENCLUSA I EL MARTELL
UN K. O. EN PERSPECTIVA
(Per Castany)

CAMINS DE FRANÇA

Macià a la presó

Es podria escriure un llibre al voltant d'aquest home venerable, encarnació del moment més digne de la història del nostre poble. Ventura Gassol, que ha viscut prop d'ell i que ha tingut l'honor de les seves íntimes confidències, l'hauria d'escriure.

Jo només intento explicar, avui, una ràpida anècdota que retrata molt bé l'home i indica quines són les seves altes qualitats d'honor i de dignitat.

Macià fou detingut com tots nosaltres, allavors del complet fallit de Prats de Molló.

La presó, però, fou per a nosaltres l'aventura. Passats els primers dies d'indignació i nerviositat, la caserna de Perpinyà, on ens trobàvem reunits sota xitots curulls de joventut i d'alegria, esdevingué un lloc animadíssim. Ja he explicat, en una altra ocasió, de quina manera màntem el temps, i com el geni organitzador de Fontbernat, convertí una presó infecta en una Acadèmia de cant i de coreografia.

Mentre nosaltres vivíem aquesta alegria irresponsable Macià, sol, a l'hotel, lluny de l'escalí de la nostra companyia, vivia uns hores de solitud i de desesperança. Demanà veure'ns, per tocar-nos de prop, per sentir el contacte de les seves ovelles esgarriades. La seva arribada a la caserna fou emocionant. Els francesos que tenien per a ell el respecte de la seva gloriosa representació, l'anomenaven "El president", i l'acompanyaven amb una certa cerimònia protocol·laria.

Ja era fora i quedava en l'aire com una olor de santetat, com una atmosfera batent i morbida, propícia als sacrificis de la carn.

Es un home així que caigué a les mans de la policia francesa. La denominació canalla de "pres de dret comú" fou l'INRI amarg d'aquest Crist de carn.

A partir del moment de la seva entrada a la Santé (presó cel·lular de París), Macià seguí, com qualsevol lladre de poca categoria, el camí infamant de l'administració penitenciària.

Fou fixat; els dits de la mà, del peu, l'edat, l'alçada, i totes les dents? Cap particularitat el designà als altres, si no fos la seva mirada enfiada i la seva cabellera d'argent.

D'allí passà a la revisió, fent cua entre els altres. L'obligaren a despullar-se per tal de constatar que no portava cap arma amagada. Després de nu, completament nu, seguint una prescripció administrativa, grotesca i vexant, signà el seu nom.

il·lustre en les planes grogues d'un llibre major.

Si mai s'obris en l'avenir de França una situació anglosaxona, Catalunya servaria, en el seu front, el record sinistre de l'Avi Macià, nu, en una cambra freda, en mig de les mirades iròniques de dos escarcellers indignes.

L'administració francesa haurà passat per la vergonya de ferir, en aquesta innoble promiscuitat, l'home més digne d'Europa; més digne que Massarych; més digne que el seu president Doumergue!

Quan penso que jo he passat per una situació semblant, una vergonya d'horror em puja a les galtes. A Macià, el record espaventable d'aquesta visió deu ésser el corc de les seves nits d'insonni.

Nosaltres, a les cel·les, gaudíem d'un règim de favor. 3 o 4 amics escollits voluntàriament entre nosaltres comportàvem les penes i els gaudis d'una existència monòtona. No cal dir a quines escenes ridícules estàvem obligats a assistir.

Macià demanà per estar sol. La

Don Francesc Macià, camí de Barcelona, en el darrer viatge que féu a la nostra ciutat

solitud, si més no, li evitaria de caure en una promiscuitat vexant per a un home de la seva edat i condició.

Però, que pensava a portar devia ésser aquesta solitud damunt les espalles!

Jo sé, per experiència, que només hi ha un remei contra l'angoixa de la presó: la son.

Macià, però, és un vell, un vell, un home que només dorm quatre o cinc hores!

Què feia? Què pensava durant les vint hores interminables de vetlla?

L'endemà de la nostra detenció, Monsieur Catrí, el director de la presó, un home reaccionari i cantel·lit (fou amb la seva complicitat, tots els catalans n'estem convençutíssims, que hom alliberà, més tard, l'enemic públic Léon Daudet), després de la cel·la de Macià, s'hi va assabentar pels diaris de la qualitat extraordinària del seu "client" i de bon matí, anà a fer-se càrrec de la "mercedaria".

Macià, en veure'l i en reconèixer-lo com a director, es llevà i li allargà una mà amistosa.

"Perdoni!" exclamà el director encarcarat, el reglament em prohibeix de donar la mà a un pres."

Macià li girà l'esquena en rodó i mai més no li dirigí la paraula.

Les incidències del procés, on aparegué la figura indigna de Garibaldi, l'habilitat extraordinària de l'advocat Torres; les ganes de Brind de donar al complet català una ressonància mundial per tal d'exercir sobre Espanya una millor pressió de chantatge, donaven a Macià una aureola de glòria.

Les noies, pels carrers li tiraven flors i besades, demanaven una autografia. Les places de la "cua" per assistir a les dramàtiques sessions, es venien més cares que les del "gordo" de Madrid.

Tot un corrent d'opinió popular gravità, durant unes setmanes, entorn de Catalunya i de la seva encarnació viva, Macià.

Les sortides de l'Audiència foren triomfals. Totes les mans se li allargaven, totes les exclamacions eren per a ell. Totes les mirades.

D'entre el tumult aparegué la figura lívida del senyor Catrí, el qual també volia participar de l'honorable consideració del gran home.

S'acostà a Macià i li allargà la mà tímida. L'Avi, que té aquesta bondat dinàmica dels homes que no oblid, li respongué secament en veu alta.

"Perdoni! La meua dignitat no em permet de donar la mà a un escarceller."

JAUME MIRAVITLES
Presó Cel·lular de Figueres.

LA RAMBLA DE CATALUNYA ha tingut un gran honor en enviar un representant a Madrid per tal d'assistir a l'Assemblea de Premsa d'esquerra que s'hi celebrà dissabte passat.

ESPORT I CIUTADANIA

"Palestra", en marxa

Tal com estava anunciat, ahir al matí tingué lloc al Palau de la Música Catalana l'acte oficial d'inauguració d'aquella joventut i ja important entitat, que consistí en els parlaments que hi pronunciaren el seu president efectiu i els altres quatre honoraris. El local estava completament ple, i es notaven entre la concurrència nombroses senyores i senyorettes, així com significats elements de la nostra política.

A les onze i minuts entraren a ocupar la taula presidencial els oradors, acompanyats del Consell Directiu de Palestra, senyors, Batista i Roca, Roda Ventura, Josep Maria Girona, Fises, Masramon, Iglésies d'Abadal, Casasses i Gavarró, Manuel Folguera i representants de delegacions de Palestra, els quals foren rebuts amb una formidable ovació a peu dret que palesava tota l'expectació i simpatia que havia despertat l'acte.

En Pompeu Fabra llegí unes quantilles per explicar l'obra de Palestra, començant per referir-se a què després de la labor desnaturalitzadora realitzada per la Dictadura a Catalunya era necessària una acció directa prop d'aquella joventut que podia haver estat influida per ella i que de la reflexió sobre la desproporció entre les nostres il·lusions col·lectives i les nostres possibilitats de realització, així com de la vergonya de la pròpia impotència davant els atacs de la Dictadura, havien de dar el seu fruit i aquest ha estat Palestra.

Palestra es proposa desenvolupar interès per les causes nobles procurant l'educació patriòtica, física, moral i l'obra social; fer que les nostres promocions siguin ben catalanes, amb fermesa de convicció, sense xovinismes i amb un sentit amplement humà. Contra el cofoisme, en el qual escauen tant bé l'exhibició de llacets i certs sentimentalismes, cal enfortir-nos noblement per treballar pel futur, lluitant per vèncer els flagells de l'inhibicionisme i la indolència de creure que ja seran els altres que ho faran, sense creure necessària l'aportació del propi esforç.

S'ocupa Palestra de l'educació física desitjant que els espectadors de les manifestacions esportives tinguin un esport per a cadascun d'ells; ajudant tant com pugui aquelles entitats especialment dedicades als esports, fent-ho ja d'aquesta manera, amb el Club Mare Nostrum, Gimnàstic Club Esportiu Catalunyà, Guies Excursionistes i Minyons de Muntanya. Es proposa també prestar la seva atenció a la joventut en la seva vida de treball, combatre les malalties de caràcter social intervenint en les lluites antituberculosas i antivenèries.

Pompeu Fabra acabà el seu interessant parlament, escoltat amb la major atenció, dient que pobles en

situació més precària que el nostre han estat alliberats pel seu propi esforç, i que com a símbol Palestra escollí la figura de Moira, però no el de Verrocchio, que donava als seus peus la testa vençuda del gegant Goliath, sinó el de Miquel Àngel, que es prepara per a la lluita amb la sola força de la seva joventut. Palestra, doncs, prepara els futurs lluitadors, que esperem seran els vencedors.

A continuació el senyor Roda Ventura llegí una afectuosa carta d'adhesió d'En Raimon d'Abadal, en la qual es lamenta de no trobar-se present, per ésser a Madrid junt amb els altres comissionats en l'assumpte de l'Apèndix al Codi Civil del Dret Català, i estima que malgrat de la seva absència material li sembla que es troba a l'acte, donada la labor que està realitzant en aquells moments en profit de Catalunya. Acabà dient que entrelligant els seus desigs amb els dels presents, els anima perquè prossegueixin en la tasca d'enfortir el cos i l'ànima de Catalunya.

Nicolau d'Oliver s'alçà a parlar en mig de grans aplaudiments, i començà dient: Companys de Palestra: permeteu-me que us digui companys, perquè així ho sóc i crec ésser-ho de vosaltres, més que el vostre president; per això he vingut a compartir la vostra obra acampanant en les vostres tendes, i encara em sento prou jove per acompanyar-vos en la vostra tasca.

Anem a fer uns ciutadans de Catalunya que coneuguin bé llurs deures i vulguin fer respectar llurs drets. La tasca de Palestra és d'enfortir el sentiment nacional; afortunadament per a nosaltres, així com d'altres pobles per conèixer la seva personalitat han de remuntar-se a motius antropològics, d'història o de fronteres, el nostre té una base ben sòlida, que és la llengua.

Catalunya no és una realitat fora de nosaltres, sinó que és dins de nosaltres, i cadascú amb el seu treball de cada dia ajuda a fer-la tal com l'hem somniada; entre tots ho hem de fer tot, però cadascú en l'esforç de cada dia ha d'aportar el seu esforç a la tasca de la col·lectivitat. Així és com obtindrem aquesta democràcia de Catalunya a la qual tots aspirem.

Jaume Aiguader és rebut amb una gran ovació a peu dret, mereixent homenatge a l'home que s'ha vist tan perseguit per les dictadures. Començà dient que entén que els quatre presidents honoraris de Palestra no han estat posats per fer bonic, sinó per significar el que vol ésser Palestra: l'enfortiment físic de la joventut i l'entrenament de sacrifici per Catalunya, que vosaltres fareu amb els músculs i nosaltres amb el pensament.

La llibertat dels pobles no és do-

na, es conquista. De la Catalunya d'abans de la dictadura ja en sabem el resultat: fou la dictadura; d'ella, fou l'intent, fracassat, de Prats de Molló, una exemplaritat per a tots els catalans, ja que els homes que hi eren no tots eren catalanistes, però es proposaven conquistar-nos la llibertat per Catalunya i per tota la terra.

La tasca de Palestra té una limitació, que és la d'evitar el perill de devenir un partit polític; per això cal que procuri l'enfortiment físic de la joventut, i que aquesta trobi al carrer i al món el fogar de les seves idees i concepcions socials i polítiques.

Estem en uns moments una mica terribles, i cal que ens fem ben dignes de les missions d'aquesta hora per tal de preparar-nos i ésser merscedors de les que ens esperen.

Rovira i Virgili fou el darrer a parlar; glossà les finalitats de Palestra, començant per la de fer conèixer la terra catalana als catalans i estimant com una superació de l'excursionisme pintoresc i folklòric l'organització dels campsaments que realitza Palestra.

En inspirats paràgrafs es referí a la terra, que colga les ruïnes de passat i és la vall de la creació de les ànimes de les nacions. Palestra, alhora que treballa per la cultura del cos, labora per l'esperit, i tot això sota la bandera de la creu de Sant Jordi, que fou un dia la dels estaments populars, així com la de les quatre barres ho era de la Corona d'Aragó, si bé unes i altres banderes ho són totes del mateix amor, el que sentim vers Catalunya la nostra pàtria. (Aplaudiments.)

Aquesta bandera de les dues ratlles vermelles encadenades hem de mantenir-la per sobre les nostres idealitats, ja que corre pels nostres caps el presentiment que caldrà la nostra unió pels interessos de la pàtria, i el dia que no hi fos, no hauria Catalunya; d'aquí el mèrit i la necessitat de Palestra, que és un clos d'agrupament de tots els sectors del catalanisme, i ella és la força d'unió que compensa la lluita de les idees amb totes seves passions.

Tots els oradors foren xardorament aplaudits en acabar llurs parlaments, i després del darrer mestre Fabra clogué l'acte i ressonà novament una ovació, que sintetitzà l'efusió i l'entusiasme d'aquella festa de germanor catalana i afirmació patriòtica.

Associats pels bells propòsits Palestra, esperem que aquest arcelebrat amb tant d'èxit i que pot de relleu les excel·lències d'organització de's directius d'aquella entitat, serà prosseguit d'una intensa actuació, tal com requereix l'horitzó històric per que travessa el nostre poble, la qual comptarà sempre amb les simpaties de tots els catalans.